

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Odense Fjord

Natura 2000-område nr. 110
Habitatområde H94
Fuglebeskyttelsesområde F75

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Odense Fjord.
Natura 2000-område nr. 110
Habitatområde H94
Fuglebeskyttelsesområde F75

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer, Odense Fjord.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
C. F. Tietgens Boulevard 40
5220 Odense SØ
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-290-7

ISBN nr.

978-87-7091-291-4

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Odense Fjord set mod nordøst med Stige Ø og Vigelsø i forgrunden.

Fotograf: Jan Kofod Winther.

Resume:

Natura 2000-plan for Odense Fjord (nr. 110). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	5
Områdebeskrivelse	7
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	13
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	14
<i>Vurdering af tilstand</i>	14
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	16
Målsætning	18
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	19
Konkrete målsætninger for naturtyper og arter	19
<i>Modstridende interesser</i>	20
Indsatsprogram	21
<i>Generelle retningslinjer</i>	22
<i>Konkrete retningslinjer</i>	24
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	26
Sammenhæng og synergi med vandplan	26
Strategisk miljøvurdering	26
Bilag 1 Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	
Bilag 2 Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	
Bilag 3 Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	
Bilag 4 Miljørapport for Natura 2000-planen	

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling til forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Odense Fjord og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovs-plichtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på ca. 5.048 ha, som består af 4.136 ha hav og 912 ha land og afgrænses som vist på bilag 1. Ca. 202 ha ejes af staten. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H94 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F75. På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Fjorden blev dannet under sidste istid som en smeltevandsslette. Den oprindelige fjord strakte sig langt mod vest, men alle de lavvandede dele mod vest er blevet inddiget, afvandet og opdyrket. Mod nord afgrænses fjorden af Enebærodde, som rummer Fyns eneste større hedeområde med forekomst af både våd og tør hede samt enekrat.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 94		
Naturtyper:	Sandbanke (1110) Vadeflade (1140) Lagune (1150) Bugt (1160) Rev (1170) Strandvold med enårige planter (1210) Strandvold med flerårige planter (1220) Enårig strandengsvegetation (1310) Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Enekrat (5130) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bøg på muld (9130) Ege-blandskov (9160)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 75		
Fugle:	Knopsvane (T) Sangsvane (T) Toppet skallesluger (T) Rørhøg (Y) Blishøne (T)	Klyde (Y) Fjordterne (Y) Havterne (Y) Splitterne (Y)

Figur 2. Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Tal i parentes ved naturtyper og arter henviser til talkoder i habitatdirektivets bilag 1 og 2. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl.

Natura 2000-plan

Den inderste del af Odense Fjord, Seden Strand, er en lavvandet bugt med en middeldybde på mindre end 1 m. Heri udmunder Odense Å, som afvander 31 % af Fyn. Yderfjorden er også lavvandet, men dog med en middeldybde på 2,7 meter. En smal sejlrende vedligeholdes fra Odense havn og ud gennem fjorden. Flere småøer er opstået ved oplæg af fyld fra oprensninger af sejlrenden. Der er to beboede øer og ca. 25 små holme i fjorden. Generelt er området stærkt præget af menneskelige aktiviteter på grund af nærheden til Odense.

Omkring Odense Å's udløb og især i den sydlige del af fjorden findes større strandengsarealer, hvoraf en del dog er inddigede. I den inddæmmede Fjordmarken i nordvestenden af fjorden findes artsrige rigkær med forekomst af bl.a. sump-hullæbe og skæv vindelsnegl. Sump-hullæbe er ikke en del af udpegningsgrundlaget. Ved Ølund er et større inddæmmede område genskabt som vådområde umiddelbart uden for Natura 2000-området.

Strandenge, øer og holme er meget vigtige yngleområder for klyde, splitterne, havterne og fjordterne. Disse arter fouragerer i de lavvandede fjordområder og lagunesøer, som samtidig er et af Fyns vigtigste raste- og fourageringsområder for vandfugle som sangsvane, knopsvane, toppet skallesluger og blishøne.

Odense Fjord er desuden ynglested for havørn og et vigtigt fourageringsområde for hjejle og lille kobbersneppe. De nævnte arter udgør ikke en del af udpegningsgrundlaget.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Odense Fjord findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se www.naturstyrelsen.dk.

Natura 2000-området ligger i Nordfyn, Odense og Kerteminde kommuner og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Odense Fjord.

Odense Fjords udløb "Gabet" mellem halvøerne Enebærødde (til venstre) og Skoven.

Foto: Jan Kofod Winther.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering. En del af de terrestriske naturtyper har generelt et beskedent areal, hvilket i sig selv er en trussel mod områdernes naturværdier. Længs Odense Fjord udgør strandengene en rest af tidligere mere udbredte arealer, og naturtyperne tør hede, våd hede og enekrat er isolerede og fragmenterede. Arealerne af især rigkær og kildevæld er meget små, og forekomsterne ligger isolerede.

Natura 2000-plan

Naturtypernes tilknyttede plante- og dyrearter har derved en øget risiko for at uddø, fordi de beskedne arealer ikke kan opretholde så mange og så store bestande af de pågældende arter, og fordi de isolerede forekomster forringer arternes spredningsmuligheder. Arealet med ege-blandskov er meget beskedent (0,9 ha fordelt på to forekomster) og ligger ligeledes isoleret.

Næringsstofbelastning fra luften udgør især en trussel mod områdets våde og tørre heder, enekrat, kildevæld og ege-blandskov, idet laveste ende af tålegrænseintervallet for tilførsel af kvælstof er overskredet for alle arealer af disse naturtyper.

Reduktion i spildevandsbelastningen har betydet, at havgræs er vendt tilbage til naturtypen sandbanker i den indre del af Odense Fjord, men der er stadig stor vækst af trådalger.

Foto: Nanna Rask, Fyns Amt.

Odense Fjord tilføres næringsstoffer fra bl.a. renseanlæg, særskilte industriudledninger og landbrugsområder fra et meget stort opland svarende til 31 % af Fyn herunder fra Odense by med 182.000 indbyggere. Næringsstofftilførslen betyder, at de dybere dele af fjorden lejlighedsvis rammes af iltsvind, som påvirker bundfaunaen negativt, og der optræder jævnligt masseopblomstringer af planteplankton og løst drivende alger. Næringsstofbelastning af lagunerne i området sker bl.a. fra landbrugsområder og spredt bebyggelse. Bundfaunaens og -floraens sammensætning og fiskebestandene påvirkes negativt af disse forhold og dermed fødegrundlaget for svaner og blishøns, der

lever af bundplanter, klyde, der lever af hvirvelløse dyr på bunden, samt ternerne og toppet skallesluger, der lever af fisk. De øvrige marine naturtyper sandbanke, bugt og rev påvirkes også negativt af næringsstoffertilførslen.

Pesticider og miljøfarlige stoffer findes i Odense Fjord i koncentrationer, som er til skade for dyrelivet tilknyttet de marine naturtyper. De miljøfarlige stoffer er nærmere beskrevet i vandplanen.

Den indre del af Odense Fjord med Odense Å's udløb, lossepladsområdet og Fynsværket.

Foto: Jørn Munk Andersen, Fyns Amt.

Tilgroning med græsser og høje urter udgør en trussel mod samtlige lysåbne naturtyper og levesteder for skæv vindelsnegl. På strandene er der tilgroningsproblemer på næsten 90 % af arealet. I både våd og tør hede samt enekrat er der desuden tilgroning med vedplanter. Tilgroningen af strandene og lagunesøer reducerer ynglemulighederne for klyde og terner.

Uhensigtsmæssig hydrologi præger fjordområdet og udgør især en trussel mod strandeng, våd hede, kildevæld, rigkær og lagune samt skæv vindelsnegl og ynglefuglene rørhøg og klyde.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyperne mod bl.a. konvertering til skovtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Hindring af landskabsdynamik. Eksisterende inddæmninger af strandenge hindrer en naturlig vegetationsudvikling.

Invasive arter som rynket rose, buketorn og glansbladet hæg er trusler mod naturtyperne strandeng og tør hede. Havnaturtyperne trues af en række invasive arter. Det gælder den invasive art af ribbegople, som nu er udbredt i de indre danske farvande, hvor den er en trussel for fisk og fiskeyngel, da den dels spiser fødegrundlaget for fisk, og dels spiser fiskeæg og -larver. Endvidere er rødalgen *Gracilaria vermiculophylla* og børsteormen *Marenzelleria* spp. nu også fundet i Odense Fjord. Af andre marine invasive arter i Odense Fjord kan nævnes knivmusling, ungefødende dyndsnegl og sandmusling. Der er indtil videre ikke kendskab til bekæmpelsesmetoder rettet mod disse marine arter.

Forstyrrelser fra færdsel og rekreative aktiviteter er trusler mod kystfuglene, især terner og klyder samt mod rastende fugle.

Prædation og fiskeri. Ynglende kystfugle er udsat for prædation fra bl.a. ræv. *Fiskeri* med bundslæbende redskaber, hvorved der sker en fysisk ødelæggelse, dels ved fjernelse af bundflora og bundlevende dyr, og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller, er en trussel mod områdets rev og kan være en trussel mod naturtyperne sandbanker og bugter. Omfanget af det aktuelle fiskeri kendes ikke. Den konkrete geografiske afgrænsning af de biogene rev udestår endnu.

*Fyns Amt gennemførte i begyndelsen af 1990-erne afbrænding af dele af Enebærodde for at genskabe partier med hedelyng.
Foto: Lene Holm, Fyns Amt.*

Igangværende pleje og genopretning

Enebærodde med tilknyttede strandenge og øerne i den nordvestlige del af fjorden – i alt 245 ha – er fredet med plejemulighed. Fyns Amt har tidligere udført omfattende naturpleje på Enebærodde med afbrænding, rydning og græsning. Afgræsningen videreføres i dag med kreaturer.

Nordfyns Kommune har i 2008 på Enebærodde foretaget rydning af udgåede enebuske på ca. 1 ha, samt rydning af birkeopvækst på ca. 1 ha.

Der er i 2010 gennemført fredning af Odense Ådal, som omfatter strandengene ved åens udløb i Natura 2000-området. Fredningen indebærer naturpleje af naturarealerne. Der er desuden planlagt et projekt med genopretning af strandengsarealer indenfor habitatområdet ved Skibhusene. Det er en del af LIFE projektet REGAIN.

Vigelsø (132 ha) er købt af staten, som har udført skovrejsning og genopretning af vådområde. Fjordmarken (54 ha) blev opkøbt af Fyns Amt, som har gennemført rydninger, delvis vandstandshævning og afgræsning af området. I dag ejes området af staten, som viderefører afgræsningen.

Der er på flere af de øvrige strandengsarealer i Odense Fjord indgået en række tidsbegrænsede naturforvaltningsaftaler med private om græsning.

Til beskyttelse af fuglelivet mod jagt og forstyrrelser er der oprettet et vildtreservat, som omfatter i alt ca. 6.000 ha. Der er helt eller delvist adgangsforbud i fuglenes yngletid på de fleste øer, samt forskellige zoner med færdsels- og jagtrestriktioner i den nordlige del af fjorden og omkring Vigelsø. Der er forbud mod motorbådsjagt i hele fjorden.

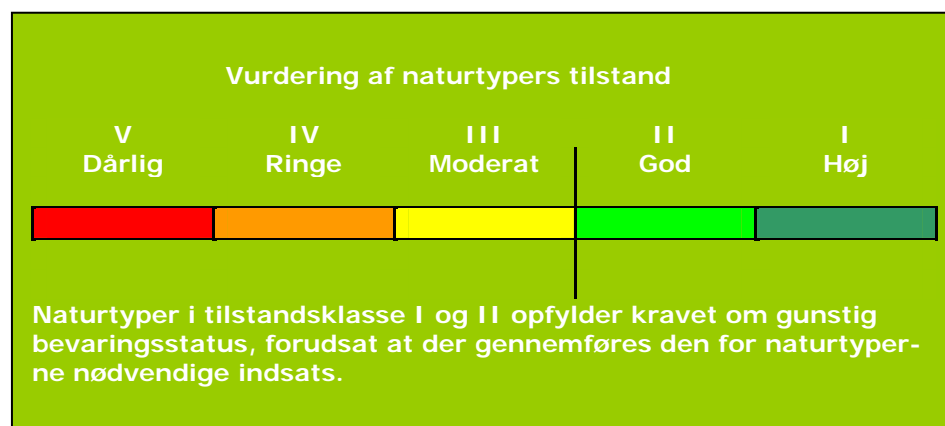
Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for området naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper, der er kortlagt i basisanalyserne. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandringsforhold, forekomst af invasive arter og trækronernes lagdeling i forskellige etager.

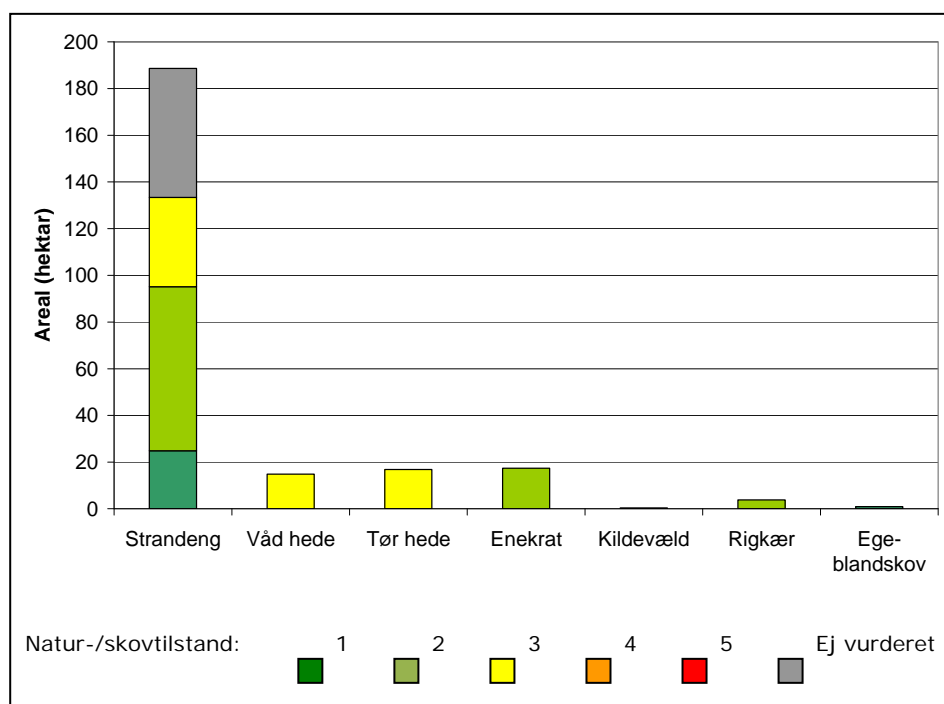

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

Natura 2000-plan

Strukturindeks og artsindeks for den enkelte naturtype vægtes sammen til naturtypens tilstandsklasse på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4 er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper. Kun en mindre del af vandhullerne er tilstandsvurderet og er derfor ikke medtaget i figuren.

Figur 4. Natur/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Det fremgår af figuren, at halvdelen af strandengsarealerne (95 ha), hele arealet med enekrat (17 ha), kildevæld (0,4 ha) og riggær (3,8 ha) har en høj-god naturtilstand, men på flere forekomster er der tilgroningsproblemer. I alt 11,7 ha strandeng er vurderet til artstilstand I. Strandengen på Vigelsø (55 ha) er ikke tilstandsvurderet på grund af manglende data. Både våd hede (14,8 ha) og tør hede (16,9 ha) vurderes til moderat naturtilstand ud fra problemer med naturtypernes artsindhold og struktur.

For ege-blandskov (0,9 ha) er skovtilstand og strukturtilstand vurderet til I, mens artstilstanden er vurderet til II. Skovnaturtypen bøg på muld er ikke fundet i området.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på www.naturstyrelsen.dk under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås indenfor hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for

de enkelte naturtypers og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- *Rørhøg som har stabil bestand.*
- *Sangsvane pga. stigende bestand.*

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- *Rev, sandbanker, vadeflader, laguner og bugter pga. generelt højt næringsstofniveau og miljøfarlige stoffer. For laguner desuden som følge af unaturlige vandstandsforhold og for rev desuden som følge af fiskeri med slæbende redskaber.*
- *Strandeng pga. tilgroning, uhensigtsmæssige vandstandsforhold og invasive arter.*
- *Våd hede, tør hede og enekrat pga. at kvælstofdeposition overstiger laveste ende af naturtypernes tålegrænseinterval, arealreduktion, tilgroning og invasive arter.*
- *Kildevæld og rigkær pga. at kvælstofdeposition overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet (kildevæld), arealreduktion, tilgroning og uhensigtsmæssige vandstandsforhold.*
- *Ege-blandskov fordi kvælstofdeposition overstiger laveste ende af naturtypens tålegrænseinterval.*
- *Klyde pga. dårlig ynglesucces, som bl.a. skyldes for lav vandstand og prædation.*
- *Splitterne, fjordterne og havterne pga. forstyrrelser og/eller prædation på ynglesteder.*
- *Knopsvane, toppet skallesluger og blishøne pga. reduceret fødegrundlag og forstyrrelser.*

Prognosen er ukendt for:

- *Strandvold med enårige planter, strandvold med flerårige planter, enårig strandengsvegetation og tidvis våde enge pga. manglende kortlægning.*
- *Skæv vindelsnegl pga. manglende kortlægning.*

- *Næringsfattige søer, vandløb med vandplanter og urtebræmme pga. manglende kortlægning.*
- *Bøgeskov på muld som ikke er fundet ved kortlægningen.*

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden. Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede. De i planen angivne bestandsstørrelser er fastsat på baggrund af den officielle danske indmelding til EU.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I Odense Fjord er der særlig fokus på fjordens havnaturtyper og de mange små holme, som bl.a. er vigtige levesteder for en lang række fuglearter. Der er desuden fokus på de store strandengsarealer samt truede naturtyper som våd og tør hede samt rigkær.

- *Det overordnede mål for området er at:
Havområdet og lagunesøerne sikres en god vandkvalitet med veludviklet bundvegetation og fauna.*

Vandområderne bliver gode levesteder med rige fourageringsmuligheder for de trækkende vandfugle sangsvane, knopsvane, toppet skallesluger og blichøne, samt for de ynglende kystfugle klyde, splitterne, havterne og fjordterne. Ynglefuglene har uforstyrrede yngleområder på strandenge, øer og holme.

Enebærodde bliver ét stort sammenhængende naturområde, der på de højtliggende arealer består af en mosaik af tør hede, enebærkrat og overdrev og på de lavtliggende arealer af våd hede, søer og strandenge.

Fjordmarken bliver ét sammenhængende naturområde bestående af en mosaik af rigkær, enge, strandenge og søer.

De lysåbne naturtyper samt skovnaturtyperne sikres en god/høj naturtilstand, og forekomsterne gøres mere sammenhængende. Arealet af strandeng, våd hede, tør hede og rigkær øges, og specielt hedetyperne og rigkær prioriteres højt.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Odense Fjord-området:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose, skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose, skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed*

Natura 2000-plan

dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.

Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.

- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med våd og tør hede samt rigkær udvides med hhv. ca. 5 ha, ca. 38 ha og ca. 6 ha, således at de nuværende forekomster om muligt udvides og sammenkædes.*
- *Fragmenterede skovarealer udvides indenfor de naturgivne og administrative muligheder.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. For arterne betyder det, at tilstanden og det samlede areal af levestederne stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for en levedygtig bestand af skæv vindedelnegl og for ynglebestande af rørhøg, ca. 60 par klyde, 200 par splitterne, 11 par fjordterne og 248 par havterne, samt for bestande af trækfugle på ca. 300 sangsvane, 10.000 knopsvane, 1000 toppet skallesluger og 15.000 blis-høne.*

Det er målet, at heden på Enebærodde genskabes i dens tidligere udstrækning.

Foto: Birgit Bjerre Laursen.

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Der er ikke konstateret modsatrettede interesser i området.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet der bygger på de 4 sigtelinjer beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovs-pligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række ***generelle retningslinjer***, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række ***konkrete retningslinjer***, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.*
- 1.2 *Miljøfarlige stoffer i de marine naturtyper håndteres via vandplanen.*
- 1.3 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i naturtyperne kystlaguner, våd hede, strandeng, kildevæld og rigkær. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi.*
- 1.4 *De lysåbne terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje. Vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet, hvilket sikres via vandplanlægningen. Skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigelsen primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.5 *Der sikres velegnede levesteder for:*
  - *Skæv vindelsnegl ved sikring af hensigtsmæssig drift og hydrologi i rigkær.*
  - *Rørhøg ved at sikre forekomst af vanddækket rørsump med egnede redemuligheder.*
  - *Splitterne ved at sikre tilstrækkeligt store ynglesteder, mindske eller fjerne prædation i yngleområderne.*
  - *Sangsvane ved at sikre strandenge med hensigtsmæssig drift, sikre raste- og fourageringsområder.*
  - *Klyde ved at sikre og genskabe fysisk egnede ynglesteder med høj vandstand på holme og i lagunesøer nær lavvandede fourageringsområder med stort udbud af bunddyr, mindske eller fjerne prædation i yngleområderne.*

- *Fjordterne og havterne ved at mindske eller fjerne prædation i yngleområderne. Knopsvane ved at sikre strandenge med hensigtsmæssig drift og pleje samt sikre raste- og fourageringsområder.*
- *Toppet skallesluger og blishøne ved at sikre raste- og fourageringsområder.*

Klyde er afhængig af uforstyrrede yngle- og fourageringsområder med føderige lavvandede områder.

Foto: Leif Bisschop-Larsen.

- 1.6 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for knopsvane, sangsvane, toppet skallesluger, blishøne, klyde, splitterne, havterne og fjordterne. Naturstyrelsen undersøger og vurderer hvor og i hvilket omfang, der er behov for en konkret indsats.*
- 1.7 *Invasive arter som rynket rose, bukketorn og glansbladet hæg bekæmpes, og deres spredning forebygges.*
- 1.8 *For de marine naturtyper sikres det, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*

*Havterne er en af de karakteristiske ynglefugle, som sikres uforstyrrede ynglesteder på fjordens øer.
Foto: Leif Bisschop-Larsen.*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 Forekomsterne af våd og tør hede, rigkær og strandeng udvides og sammenkædes, hvor det naturmæssigt er muligt.*

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*

- 3.2 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*
- 3.3 *Der sikres beskyttelse mod ødelæggelse af rev.*

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *Arealet med våd og tør hede samt rigkær øges i størrelsesordenen 8-18 ha våd/tør hede og 4-6 ha rigkær.*
- 4.2 *Prædation og forstyrrelser mindskes eller fjernes i yngleområder for splitterne. Naturstyrelsen undersøger og vurderer hvor og i hvilket omfang, der er behov for en konkret indsats.*

*Klokkelyng er karakterart for naturtypen våd hede, som sikres en større udbredelse.
Foto: Erik Vinther.*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunerne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand. Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

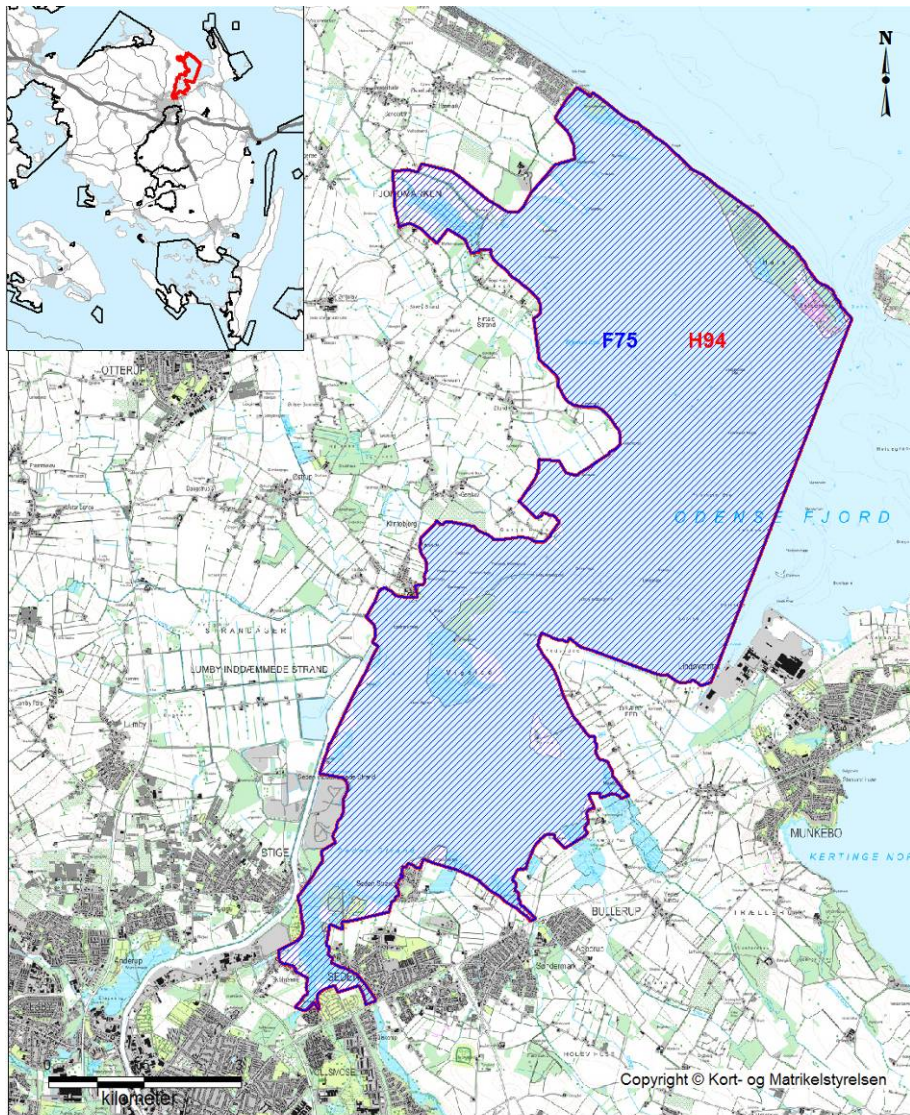
Planlagt indsats efter vandplanen der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 110.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H94 (rød afgrænsning) og fuglebeskyttelsesområde F75 (blå skravering). Andre Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i Bilag 2 - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Bilaget indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Væsentlige naturopgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter.

Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sorterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. 110 Odense Fjord

- kan læses på Naturstyrelsens hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk